

lingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om udbetaling af fulde dagpenge ved børnepasningsorlov på grund af manglende pasningstilbud.

Af Jette Gottlieb (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 2/4 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Forslaget fra Enhedslisten drejede sig altså om, hvordan man kan sikre, at flere børn kan blive passet. Og ideen er så at pålægge de kommuner, der ikke har en pasningsgaranti, at lægge et beløb oven i den orlovsydelse, som de forældre får, der så at sige bliver tvunget til at gå på orlov, fordi de ikke kan få deres børn passet.

Nu har det jo aldrig været meningen, at den orlovsydelse skulle være et alternativ til en daginstitution, og derfor kan man sige, at det måske er lidt af et skråplan at komme ud på, hvis man begynder at bruge den på den måde. Men det er rigtigt, at der er brug for en række nye initiativer, og det var da også grunden til, at vi diskuterede det i Folketinget den 6. februar, hvor vi havde en stor debat om børnenes og børnefamiliernes vilkår.

Under den debat blev det pålagt regeringen at komme med en samlet plan for en forbedret indsats for børnefamilierne og dermed også en bedre indsats, når det drejer sig om pasning af børn. Men planen er jo blevet lidt forsinket på grund af folketingsvalget, men det er noget,

som regeringen arbejder på, og det er hensigten i begyndelsen af juni måned at fremsætte en række forslag, der både vil handle om pasning af børn og om børnefamiliers og børns vilkår i det hele taget.

Så den plan vil jeg henvise til og på den baggrund afvise forslaget her.

Inger Bierbaum (S):

I Socialdemokratiet er vi utrolig meget optaget af børnepasningsproblematikken, og vi lægger fortsat meget vægt på at sikre en pasningsgaranti for alle børn.

I regeringsgrundlaget nævnes det i den forbindelse, at der skal udarbejdes en handlingsplan for, hvordan der kan tilvejebringes en pasningsgaranti. Et sådant initiativ fra regeringens side mener vi i Socialdemokratiet er meget godt.

Gennem aftaler med kommunerne skal der etableres en landsdækkende pasningsgaranti, og vi mener, at det er et realistisk mål inden for den nærmeste fremtid.

En sådan handlingsplan skal jo også – som ministeren var inde på – ses i direkte sammenhæng med den vedtagelse tilbage i februar, hvor regeringen af et enigt Folketing netop fik til opgave at fremsætte forslag til forbedringer for børnefamilierne den 1. maj, forbedringer, som også skal omfatte tilvejebringelse af pladser og muligheder for fleksible ordninger osv. Men på grund af valget er datoen jo imidlertid skubbet til starten af juni.

Vi mener derfor ikke, at vi allerede nu skal lægge os fast på dette direkte konkrete forslag fra Enhedslistens side, men i stedet afvente den samlede handlingsplan, der kan danne grundlag for en konstruktiv og fremadrettet løsning på ventelisteproblemet.

Og med de få bemærkninger skal jeg meddele, at vi ikke kan støtte forslaget.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Også i Venstre er vi meget optaget af spørgsmålet om børnefamiliernes vilkår, herunder muligheden for at få passet sit barn, hvis man har brug for det.

Udgangspunktet for Enhedslistens forslag er imidlertid set med vores øjne forkert, idet der tales om at overholde regeringens målsætning, for det, der er det interessante for os, er naturligvis den målsætning, man fastlægger i den enkelte kommune; vi har jo kommunalt selvstyre hertilands. Og jeg er da også glad for, at net-

op Venstres kommuner er de kommuner, der bedst lever op til tanken om, at der skal være plads i daginstitutionerne, idet tæt op mod 80 pct. af de Venstrestyrede kommuner efterlever den målsætning, og det er jo et markant højere tal end det, man kan stille med i f.eks. Socialdemokratiet.

Jeg synes også, det er værd at hæfte sig ved, at vi jo lidt senere, nemlig under behandlingen af det næste beslutningsforslag, får en debat om dette, hvor jeg i øvrigt meget spændt afventer den socialdemokratiske ordførers udtalelser.

Nu skal man jo ikke foregribe begivenhedernes gang, men vi har da i hvert fald i Venstre noteret os, at kommunerne har foretaget en ganske massiv udbygning, selv om vi jo i virkeligheden ikke herfra har gjort det særlig meget lettere for kommunerne at komme ventelisterne til livs.

Jeg sigter her på den detailregulering, vi har lagt ind under området, og jeg sigter på den nye bestemmelse i lov om social service, hvorefter man nu alene skal regulere ventelisterne efter et rent anciennitetsprincip.

Det er ikke Venstres livret, men vi har jo iværksat forskellige tiltag, der ikke har gjort det lettere for kommunerne, men på trods af det har kommunerne altså kunnet opvise ganske imponerende resultater.

Vi har ikke brug for forslaget her. Hvis vi har brug for noget, har vi snarere brug for en debat om, hvordan vi kunne give kommunerne flere frihedsgrader, således at kommunerne kunne nå det mål, at alle, der på grund af deres arbejde har behov for en pasningsplads til deres børn, kunne få det behov opfyldt. Og vi kunne også godt have brug for en diskussion om, hvordan vi kunne give forældrene flere frihedsgrader.

Og på flere punkter kunne den diskussion om forældrenes og kommunernes frihedsgrader jo munde ud i det samme resultat, og det er jo det, man vil se, når man f.eks. kigger på et af de forslag, Venstre bragte frem i valgkampen, og som vi fortsat står ved.

Nu foregriber jeg igen begivenhedernes gang, for det vil vi komme ind på i forbindelse med det næste forslag, men vores forslag går altså ud på, at kommunerne skal have mulighed for at give forældrene et tilskud for at passe deres egne børn.

Sådan et forslag ville der være langt mere perspektiv i end i det forslag, Enhedslisten her

har fremsat, og det forslag kan vi da heller ikke støtte.

Jens Heimburger (KF):

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte Enhedslistens forslag om en forhøjelse af børnepasningsordlovsydelsen.

For det første er vi imod, at Folketinget med det forslag vil påføre kommunerne yderligere omkostninger og ikke mindst yderligere indskrænke det kommunale selvstyre.

Det er også vores indtryk – og det har andre også været inde på – at kommunerne netop tager det med børnepasningen utrolig alvorligt, og det kan vi også se med alle de mange nye pladser, der er blevet skabt i løbet af det sidste par år.

For det andet vil det være forkert af Folketinget allerede på nuværende tidspunkt at gribe ind i strukturen for børnepasningstilbud i kommunerne. Vi synes, man bør afvente erfaringerne med den forholdsvis nye støtteordning for familier, som ansætter en ung pige, der gerne vil passe børn, og hvor de på den måde går sammen om at finde en løsning.

Vi kunne vælge at se det positive i Enhedslistens forslag, nemlig som et forslag om at være mere individorienteret, når man giver tilskud, for det er jo tanker, som også vi går ind for.

Derfor ser vi også frem til at få en debat om, hvordan kommunerne kan få flere muligheder for og større frihed til selv at finde gode løsninger. Det skal jo være kommunerne, der bestemmer på det her område.

Villy Søvndal (SF):

Vi synes, det er godt, at Enhedslisten har taget det her initiativ til at sikre, at de steder, hvor forældre efter endt barselorlov tvinges ned på en helt urimeligt lav indkomst, nemlig en indkomst på 6.800 kr. om måneden før skat, tvinges de kommuner, der ikke kan sikre pasningspladser til børnene, til så at være med til at sikre et rimeligt indtægtsgrundlag til de familier.

Jeg synes også, man skal have blik for, at det her jo rammer lavindkomstfamilierne i utrolig grad. For det kan godt være, at en underdirektør, der er gift med en ledende embedsmand, er i stand til at betale for en pasningsplads i en sådan periode, men jeg kan garantere for, at en lavindkomstfamilie ikke er i stand til det.

Så vi synes, det er et fuldt rimeligt forslag, at forældre, der for at få dagligdagen til at hænge

sammen tvinges til at gå på forældreorlov, skal sikres det tilskud på 35.000 kr., der hele tiden har været forudsætningen for orlovens start. De 35.000 kr. svarer jo cirka til, hvad en børnehavveplads koster årligt.

Vi tror også, det vil have den virkning, at kommunerne hermed vil få et incitament til at sikre den pasningsgaranti, som de adskillige gange har fået et vink med en vognstang om fra Folketinget, og hvor nogle af dem har forstået det, men hvor andre ikke har forstået det, ved at afslutte udbygningen af daginstitutionerne.

Jeg vil sige for SF's vedkommende, at vi opfatter retten til en daginstitutionsplads som noget helt naturligt. Og der er jo ingen, der påstår, at det er et indgreb i det kommunale selvstyre, at vi har en lovgivning – som oven i købet er grundlovsfæstet – der siger, at børn, der skal undervises, skal undervises, og det drejer sig jo om det samme, nemlig om at finde lokaler og mennesker til det, og det lykkes i enhver dansk kommune uden undtagelse. Og hvis vi strammede lovgivningen op på det her punkt, ville vi også være med til at hjælpe en lignende situation igennem på daginstitutionsområdet.

Med hensyn til diskussionen om børnepasningsorloven generelt skal jeg så sige, at vi også har fremsat et forslag, der sikrer, at orlovsydelsen generelt bliver højere end de nuværende 60 pct. af dagpengemaximum.

Det er jo sådan, som Kristeligt Folkepartis ordfører var inde på under det tidligere punkt, at i finanslovsforliget mellem regeringen og Venstre og De Konservative i efteråret 1995 kvitterede man for den situation, at der var mange, der ønskede forældreorlov, ved at sænke satsen, først fra 80 til 70 pct. og senere til 60 pct., hvor den er i dag.

Men Kristeligt Folkepartis ordfører glemte at fortælle – og der er jo mange ting, man som ordfører skal huske på – at SF i mellemtiden har stridt en ihærdig strid og adskillige gange har stillet forslag om at sikre en dagpengesats, der ville gøre den til et ordentligt tilbud også til lavindkomstfamilier. Men det er klart, at den slags kan man komme til at glemme i skyndingen.

Vi ser frem til juni af mange grunde, men jeg forstår på socialministeren, at det, Folketinget vedtog efter den forespørgselsdebat, vi rejste, nemlig at regeringen senest den 1. maj skulle fremlægge en samlet plan for børneområdet, nu er udsat til juni, og det er jo forståeligt i betragt-

ning af, at vi alle sammen har haft travlt den seneste måneds tid.

Vi håber så, at planen indeholder reelle bud og ikke kun forskellige bud på, hvor ansvaret nu ligger, om det ligger i kommunerne eller det ligger hos staten eller det ligger hos arbejdsmarkedets parter. Det er jo ikke voldsomt operativt at forsætte den diskussion. Den har vi nemlig haft et par gange.

Det, vi forventer, er, at der på det tidspunkt kommer nogle reelle bud fra regeringen, der her og nu vil gøre, at de steder, hvor familier står i endeløse køer for at få sikret en børnepasningsplads, mens de passer deres arbejde, bliver problemet løst.

Derfor synes jeg også, det var lidt svært at forstå både Venstres og De Konservatives indlæg. Jeg kan dog godt forstå de mere ideologiske afsnit, men de hjælper jo ikke så meget her og nu, men de er dog til at forstå. Men jeg synes måske, de bedst kan sammenfattes under overskriften »Vent og se!«, og det er jo ikke voldsomt tillokkende for børnefamilierne.

Inge Refshauge (DF):

Igen kan vi i Dansk Folkeparti ikke forstå Enhedslisten: Fuld dagpengesats ved børnepasningsorlov, hvis kommunen ikke kan anvise pasning til barnet! Hvor skal pengene hentes til alt dette? Kommunerne sidder lige i disse måneder med det årlige puslespil, som kaldes budgettet, og rigtig mange kommuner mangler brikker for at få det til at hænge sammen.

I Dansk Folkeparti mener vi stadig væk, at det er forældrene, der har ansvaret for pasningen af deres børn. Og rigtig mange kommuner udvider pasningspladsantallet hvert eneste år, selv om de har ondt i økonomien, men det er nu engang ikke samfundet, der skal passe vore børn. Man kan vælge tilbudene i kommunerne, men ansvaret er forældrenes og ikke samfundets. Det var noget, man praktiserede i Øst-europa engang, men den politik er jo afgået ved døden, så lad os ikke indføre den her i landet.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Fra Centrum-Demokraternes side mener vi, at det nok ikke er et spørgsmål om, at børneorloven trænger til at ændres, men i langt højere grad et spørgsmål om en garanti for en plads, som der er brug for, og særlig efter endt barselorlov.

Og så mener vi da også, at lovgivningen i dag rummer mange muligheder, der set sam-

men med kommunernes bestræbelser for at opfylde pladsgarantien tilsammen gerne skulle skabe en mulighed for at løse det problem, vi står med her.

Men der er desværre til Enhedslistens forslag ikke meget mere end det, som smedens kat fik, og det vil sige, at vi da i høj grad har forståelse for intentionerne, men altså ikke synes, man skal løse problemet ad den vej.

Tom Behnke (FP):

Forslaget her er jo principielt set rigtigt, hvis man i øvrigt går ind for, at børn skal passes af det offentlige, men det gør vi ikke i Fremskridtspartiet, og derfor er vi heller ikke enige i forslaget.

Jeg kan godt se, at det et langt stykke ad vejen er en forudsætning for, at man kan passe sit arbejde, at man så kan få passet sine børn, vel at mærke, hvis begge forældre er på arbejdsmarkedet, og det er de jo tvunget til i vore dage. For når først skatteministeren har taget sin store andel af lønnen, er man jo nødt til at have to lønninger for at have råd til overhovedet at leve.

Så det er jo ofte forudsætningen, men det er jo ikke ensbetydende med, at det er det offentlige, der skal stille den service til rådighed, og det er heller ikke ensbetydende med, at det offentlige via skattebilletten skal finansiere to tredjedele eller mere af udgiften ved børnepasning.

Hvis det var filosofien her, kunne man prøve at sammenligne det med noget helt livsnødvendigt for, at man overhovedet kan være i stand til at eksistere og passe sit arbejde, nemlig mad: Der er ingen, der forestiller sig, at det offentlige skal begynde at producere mad og stille den til rådighed for borgerne og i øvrigt betale to tredjedele af udgiften til den. Eller f.eks. vand, som jo af mange kommuner – hvis det ikke er alle kommuner – bliver stillet til rådighed for borgerne. Men selv for det meget essentielle, ja livsnødvendige vand er der 100 pct. brugerbetaling, og det er der ingen der sætter spørgsmålstegn ved, og sådan bør det selvfølgelig også være.

Men som sagt: Vi har i Fremskridtspartiet den opfattelse, at det ikke nødvendigvis er sådan, at det er det offentlige, der skal stille børnepasningsmuligheder til rådighed, og vi har slet ikke den opfattelse, at det offentlige via skattebilletten skal betale to tredjedele eller merudgiften. Derfor er vi fundamentalt uenige i

Enhedslistens synspunkt og dermed også i forslaget.

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti sætter pris på forslagsstillerens intentioner med dette forslag, nemlig at forbedre økonomien for småbørnsforældre, der er tvunget til at tage orlov, fordi de ikke har en pasningsmulighed til deres børn.

Kristeligt Folkeparti mener dog, at man bør gå en helt anden vej for at løse dette problem. Vi synes, det er trist, at børnepasningsorloven bruges på den måde, at småbørnsforældre nærmest føler sig tvunget til at tage den, fordi de ikke har anden mulighed. Det er et skråplan at komme ud på, som også socialministeren nævnte.

I stedet mener vi, at ydelsen til forældre på børnepasningsorlov hurtigst muligt skal op på 80 pct. af dagpengesatsen, så mange flere igen får råd til at vælge denne ordning. Det ville lette presset på daginstitutionerne betragteligt, og børnepasningsorloven er en alt for god ordning til at blive brugt som en sidste udvej eller en tvangsforanstaltning.

Med hensyn til tilskud til privat pasning har kommunerne i øjeblikket mulighed for at give tilskud til privat pasning, men under 40 kommuner af 275 gør det. Vi tror, at hvis alle udgifter og indtægter blev holdt sammen, ville der være balance i eller måske endda overskud på dette regnskab i de kommuner, der giver tilskud til privat pasning af børnene, og kommunerne ville yderligere få større muligheder for at arbejde med forbedring af de fysiske rammer og kvaliteten i det hele taget i institutionerne. Når de fleste kommuner alligevel ikke giver tilskud til privat pasning, mener vi, at det måske kan bero på ideologien i det.

Kristeligt Folkeparti vil imidlertid gerne medvirke til en ordning, hvor kommunerne får en økonomisk motivation, et incitament til at forkorte ventelisterne, og vi ser frem til et konstruktivt og godt samarbejde om forslaget.

Jette Gottlieb (EL):

Det er ikke helt tilfældigt, at vi i vort forslag henviser til regeringens målsætning. Det skyldes selvfølgelig, at vi håber, at regeringen mener det så alvorligt, at den vil følge sit forslag helt til dørs, også ude i kommunerne, når den snakker om pasningsgaranti.

Vores målsætning er ganske enkelt, at ingen – ingen – bør tvinges til at tage børnepasnings-

orlov, men sker det alligevel, skal børnefamilierne sikres et eksistensgrundlag, de kan leve af. Vores højeste ønske er sådan set, at forslaget slet ikke ville få betydning i praksis og var unødvendigt, fordi alle de forældre, der ønsker det, får stillet en plads til rådighed af kommunen. Det er vores formål med forslaget.

Det var ikke hensigten med orlovsordningerne, at kommunerne skulle udnytte dem som en billig måde at få passet børnene på. Godt 11.000 børn venter på et offentligt pædagogisk pasningsstilbud efter de nyeste opgørelser, og hidtil har en del kommuner udnyttet muligheden i bistandsloven for at yde supplement til orlovsydelsen. Men flere og flere kommuner falder fra i takt med, at eksistensgrundlaget vokser, og det har de gjort, siden ydelsen blev nedsat til 60 pct.

De færreste kommuner, som giver pasningsgaranti, giver den direkte efter endt barselorlov. For hele 22 kommuners vedkommende var der i 1997 først garanti for en plads fra 5-6 års alderen, når barnet starter i børnehaveklassen, og 67 kommuner har slet ingen form for pladsgaranti.

Der er blevet lavet en beregning på landsplan, som viser, hvad den kommunale merudgift ville blive, hvis man satte orlovsydelsen op fra 60 pct. til 100 pct., og den ville blive 351 mio. kr. Det er selvfølgelig et stort beløb for kommunerne, men vort forslag skal jo netop ses som et økonomisk incitament for kommunerne til at opfylde lovens krav om at stille det nødvendige antal pædagogiske tilbud til rådighed. Hvis man vil gøre noget for at sikre børnefamilierne bedre vilkår, kan man starte med at sætte ind over for den utryghed, forældrene oplever, når de ikke ved, hvordan de skal få hverdagen til at hænge sammen efter endt barselorlov.

Jeg er selvfølgelig helt tilfreds med, at regeringen siger, at nogle af vore betragtninger vil komme til at indgå i den børnefamiliepakke, regeringen har tænkt at fremlægge, og når man nu taler om, at man skal huske det forløbne, vil jeg minde om, at såvel SF som Enhedslisten har været ihærdige stræbere for at sikre, at børnepasningsorlovsydelsen ikke blev sænket til de 60 pct. Den forespørgselsdebat, der er årsagen til, at vi overhovedet har en vedtagelse om, at der skal komme et samlet regeringsudspil, var faktisk også et fælles projekt af SF og Enhedslisten.

Jeg er selvfølgelig meget tilfreds med, at regeringen vil fremlægge et samlet forslag, og at der vil indgå betragtninger af denne karakter

i det, men jeg synes måske ikke, at valget er en god grund til, at man ikke her og nu kan lufte sine planer for, hvad det er for en pakke, man vil fremlægge i juni. Hvis man rent faktisk har tænkt sig at fremlægge en lovpakke i juni, må man nu inden den 1. maj også være i stand til bare at fremlægge en punktplan for, hvad det er for nogle ting, der indgår i den. Netop med det formål har Enhedslisten kaldt statsministeren i samråd i Socialudvalget for at få afklaret, hvad det er for nogle ting, vi forventer at skulle arbejde med i huj og hast i juni.

Vi ser meget frem til et samråd, der kan belyse de problemstillinger, der også er rejst i vort forslag, og vi har ikke noget særligt ønske om at prøve at få færdigbehandlet vores forslag inden den tid, kan jeg godt afsløre.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 32:

Forslag til folketingsbeslutning om børnepasningsgaranti i alle kommuner.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.
(Fremsat 16/4 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Forslaget, vi her skal behandle, kan jeg dårligt være uenig i, al den stund det tager udgangspunkt i det valggrundlag, der blev lagt frem fra Socialdemokratiets side under valgkampen.

Forslaget gengiver nogle af de konkrete forslag, der indgik i det grundlag, og jeg kan sige